

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs VIII. De derogatione & amissione jurispatr.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

aut aliter injustè persequendo ob eam causam, quòd rogati vel moniti, ut certam personam præsentent, nominent, &c. patroni parère noluerint. Laym. in cit. c. *sciant*, eò quòd licet dictum cap. loquatur expressè tantùm de Electoribus; ob omnimodam tamen æqualitatem comprehendat etiam præsentatores, institutores, confirmatores, postulatōres. Laym. *ibid.* n. 3. citans Gloss. & Joannem Monachum in cit. c. *Suar. & Nav. ubi ante*. Porro comprehendì quoque non tantùm mandantes, sed & mandatarios exequentes hujusmodi gravamen; cum verè & realiter persequantur & vexent, etsi iusti ab alio, non secus ac ex mandato alterius percutiens Clericum unà cum mandante incurrit excommunicationem, docet idem Laym. *ibid.* num. 4. cum Gl. v. alios, contra Joannem Monach.

Questio III. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in Ordine ad præsentandum?

Respondeo: de hoc actum §. *precedenti*.

PARAGRAPHVS VIII.

De derogatione & amissione Juris patronatûs, &c.

Questio III. An Papa derogare possit juris patronatûs cuiusque tam laico, quàm Ecclesiastico, & disponere pro libitu suo de beneficiis juris patronatûs, patronis etiam in vivis?

Respondeo affirmativè. Less. *de just.* l. 2. c. 34. n. 35. Covar. *pract.* quest. c. 36. Castrop. *tr.* 13. de benef. d. 2. p. 10. num. 1. Lott. l. 2. q. 8 n. 5. citans Paris. *de resignat.* l. 3. q. 4. n. 32. Monet. in *tr. de commut. volt.* c. 10. q. 5. num. 158. cum communi DD. in c. *cum dilectus*, h. t. jus enim hoc est inductum jure canonico, cui derogare potest Papa, concessumque jus patronatûs à Pontificibus principaliter in bonum Ecclesiæ, ut ea habeat defensores, fundatores, dotatores; secundariò in honorem ipsorum fundatorum, &c. Unde dum Papa judicat Ecclesiæ expedire, ut non expectet patronorum præsentationem, vel alteri non præsentato conferat, potest liberè conferre; cum semper major debeat haberi ratio finis principalis, quam secundarij. Less. *ibid.* Sed & ex eo, quòd hoc jus concesserit aliis, non censetur se ipsum in omni eventu voluisse spoliare suà conferendi potestate, sed sufficit, ut regulariter præsentationes patronorum admitat, ita Less. Et, si supremus princeps secularis (dum non obstat Ecclesiæ, vel pia causa ratio) habeat potestatem dispensandi & derogandi supremis defunctorum voluntatibus ac legibus ex ea ratione, quòd facultas disponendi de bonis post mortem tanquam in tempore inhabili, quo mortuus jam annihilatus est, neque amplius illorum dominium habet, proveniat à gratia & benignitate legis positivæ, cui derogare potest, multò magis majorèque potestatem commutandi ultimas defunctorum voluntates, vel eis derogandi habet supremus princeps Ecclesiasticus, præsertim contra hæc jura spiritalia non competentia ex privatis dispositionibus, neque sub eis cadentia sine Ecclesiæ consensu, Card. de Luca, in *summ. ju-*

rip. n. 6. Nihilominus usque adeò constans est Papa in non præjudicando juripat. dum hoc competit de jure communi, scilicet ex fundatione, dotatione, &c. ut nequidem patiarur illud includi in reservatione majore, hoc est, inclusa seu expressa in corpore juris, Lott. num. 6. juxta Gl. Gemin. & alios passim in c. 2. de *concess. præbend.* in 6. Idque, ne homines retrahantur ab oblatione seu holocausto, hoc est, fundandis, dotandis Ecclesiis; quæ ratio cessat in jure patronatûs concessio ex privilegio, aut alio jure singulari. Lott. num. 10. & 11. sed & ob datam rationem non tantùm in suis constitutionibus Papa parit patronatibus; verùm etiam multò magis in beneficiorum provisionibus tanta est modestia sedis Apostolicæ, tantisque zelus conservandi patronatus laicorum, ut mirum sit quàm religiosè fundatorum voluntates hac in parte illibatas haberi velit. Lott. *cit.* q. 8. n. 93. Nam in quacunque resignatione, etiam permutationis gratiâ adjicitur clausula: *Accedente consensu patroni*; & si non fieret mentio de patronatu, gratia esset nulla, nisi ex tacito saltem consensu patroni convalesceret. Lott. *ibidem.* Paris. *de resign.* l. 2. q. 4. n. 4. Similiter in unionibus & suppressionibus hoc tenacissimè servatur, ut Lott. num. 94. citans Paris. num. 11. Roch. h. *tr.* v. *honorificum*, num. 8. &c. Item si erigatur Ecclesiæ patronata in Collegiatam, de quo dictum suprâ. Porro ut valida sit istiusmodi derogatio, nulla requiritur causa; ut verò licita, requiritur causa rationabilis, & justa, respiciens utilitatem Ecclesiæ; cum juri alterius quæsitò derogare sine causa non sit justum, causaque requiritur diversa, & major pro derogatione juris patronatûs laicalis, quàm Ecclesiastici; cum sit privilegium omninò gratuitum: illud verò onerosum & remuneratorium, & quasi ex contractu. Castrop. *loc. cit.*

Questio III. Quid possint in hac parte Nuntii Apostolici & Episcopi?

Respondeo primò: Legatum à latere, & consequenter Nuntium Apostolicum cum potestate legati de latere, posse derogare patronatûs Ecclesiastico, seu conferre beneficium certæ personæ irrequisito patrono Ecclesiastico, nullâ etiam factâ mentione aut derogatione dicti juris patronatûs. Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 2. §. 6. n. 27. Gigas. *de pens.* q. 24. num. 1. Rebuff. in *pr.* 3. p. *signatura v. nec non*, n. 6. Garc. p. 5. c. 3. n. 17. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. a. 6. n. 4. Corraf. *Gamb. Curtium*, & plures alios. Nullatenus verò laicali, seu irrequisito patrono laico, vel etiam Clerico, cui jus patronatûs competit ratione patrimonii sui; quia tunc præsentat ut laicus. Pirh. num. 135. Less. *loc. cit.* num. 38. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 12. Castrop. *de benef.* *tr.* 13. d. 2. p. 25. num. 11. Garc. p. 5. c. 3. n. 63.) ubi tamen num. 66. ait, posse Legatum conferre beneficia juris patronatûs laicorum; dum illa devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, de quo inferius) Lott. l. 2. q. 10. n. 72. juxta c. *dilectus*, de *offic. delegati*, cum communi DD. *ibid.*

2. Sed neque ligatus derogare potest juris patronatûs mixto. Pirh. *ad h. t.* num. 136. etiam dum plures sunt patroni Clerici, quàm laici. Pirh. num. 137. Potest tamen derogare juri patronatûs competenti etiam laico solum per præscriptionem, vel ex privilegio (intellige mero) Less. *loc. cit.* num. 42. Pirh. num. 136. citans Azor. l. 6. c. 28. q. 12. Castrop. Lott. *ll. cit.* Covar. *pract.* qq. c. 36. n. 6.

Tusc. v. *Legatus. conclus.* 172. Barb. in *cit. c. cum dilectus. num. 3.*

3. Respondeo secundò: Episcopum juripatr. neque laicali, neque Ecclesiastico derogare posse. *Lell. loc. cit. n. 39.* ubi, quòd si tamen præveniendo præsentationem patroni, conferat beneficium, collatio non sit irrita; verùm securà præsentatione patroni intra tempus à jure præscriptū evanescat dicta collatio juxta *c. decernimus. 16. q. 7.* si autem intra illud tempus patronus neminem præsentavit, vel se non opposuit, collatio manebit valida; quia jam ad Episcopum est devoluta, & prior collatio non fuit irrita, nisi subsecutà præsentatione patroni intra tempus.

Questio 114. Qualiter, & quando Papa consueverit absolute derogare juripatronatus laicorum?

1. **R**espondeo: duplici modo, in totum & in parte. In totum derogatur isti patronatui, dum beneficium vacat in Curia, seu apud Sedem Apostolicam per obitum. *Card. Luc. in summ. juris patronatus. num. 7. Lott. cit. q. 8. num. 89. citans Paris. d. q. 4. num. 44. Mandos. de signat. gratia. v. derogationes juris patronatus. Staph. de mod. & for. pro vid. sect. sequitur videre. num. 10.* Et hoc quidem ex eo congruentiæ motivo, quòd indecorum videatur Pontificiam majestatem privati patroni voluntati subjacere debere in iis, quæ ab ipsiusmet Pontificis gratiâ obtinet privatus. *Card. de Luca ibidem.* Sed nec ista derogatio est contraria voluntati fundatoris, eò quòd licet istiusmodi beneficia patronata vacantia per obitum ad Sedem Apostolicam non cadant sub reservatione clausa in corpore juris, censeatur tamen in casu talis vacationis fundator se voluisse accommodare consuetudini, de qua; in *textu cit. c. 2. de præb. in 6.* ac illius rationi; nimirum, ne quisquam inferior Papâ in reverentiam sedis Apostolicæ se ingerat in provisione beneficii apud ipsam vacantis. *Lott. num. 99.* Non solet tamen etiam, quamvis possit, in hoc casu vacantis apud Curiam beneficii hanc potestatem exercere cum Regibus & Principibus jura regni habentibus. *Card. de Luca. loc. cit.*

2. Secundò: dum patroni impediuntur præsentare propter litem in Curia, juxta *c. 2. ut lite pendente. in 6.* Et quia hoc casu nemini patronorum inferitur injuria, propter impedimentum litis, cessat omne præjudicium, etiam in tantum, ut nec opus sit in provisione beneficii facere mentionem juris patronatus. *Lott. num. 100. citans Cassad. decis. 3. ut lite pend. per tot. Gomez. in reg. Cancell. de impetrant. per obitum. sam. Azor. l. 6. c. 23. q. 8. & alii apud Castrop. loc. cit. num. 9.* Verùm circa hoc varios casus distinguit Covar. *pract. qq. c. 36. à n. 1.* quorum primus est; dum duo præsentati, quorum neuter institutus, litigant in Curia super beneficio, atque *Gl. in idem c. lite pend.* non posse Papam tale beneficium providere, eò quòd nulla sit vacatio beneficii, cujus nulla est institutio, & consequenter non sit reservata Papæ. Neque sit locus *Clem. 1. ut lite pend.* Secundus: si duo præsentati & instituti litigant in Curia, & uterque moriatur Romæ, vel possessor beneficii Romæ, & alter alibi, atque Covar. tunc posse Papam beneficium providere, si sit patronatus Ecclesiastici; quia locus est *Clem. ut lite pendente*: si est laici, non posse id Papam sine expressa illius derogatione, eò quòd tunc benefi-

cium vacet, lisque omnis finita, & spectet ad laicum ejus præsentatio. Tertius: dum duo præsentati à patronis discordibus litigant Romæ, & alter eorum ibi vel alibi moritur, altero manente superstite, & tunc non posse Papam alteri superstiti absque expressa derogatione jurispatr. conferre beneficium, tenent *Jo. Andr. Card. Lamb. relati à Covar.* eò quòd hi AA. teneant, patronum loco præsentati mortui præsentare alium, nec impediri ob litis pendentiam, quoties ab eo præsentatus institutus non est; eò quòd litis pendentia tantum impediatur novam electionem aut collationem, non præsentationem. Econtra ipse Covar. cum aliis à se relatis, quia censet lite pendente non posse alium præsentari in locum demortui colligantis, sive is institutus fuerit, sive non; eò quòd *textus c. ut lite pend. in 6.* loquatur expressè etiam de præsentatione, ne lites prorogentur cum damno Ecclesiæ, hinc inquam, tenet Covar. posse Papam, etiam absque consensu Patroni, subrogare colligantem alium, ut is loco defuncti litem prosequatur; ab eo statum, in quo lis remansit à tempore vacationis; non posse tamen Papam, spectato jure communi, beneficium alteri tertio, vel colliganti providere, quin prius defunxit litem, juxta *cit. Clem. 1.* eò quòd ex definitione litis constare debeat, cui competat beneficium: si enim pro defuncto fertur sententia, providendum est, ut omnino vacans (idem est, si decisum est, ad neutrum litigantem pertinere beneficium) si autem pro litigante superstite, hic est institutus, si institutus non fuerit, vel, si jam fuerit institutus, est firmandus; ita Covar. apud *Castrop. num. 9.*

3. Dum autem derogat patronatui pro majore parte præsentantium, aut etiam pro medietate, nihil in se amari habet hæc derogatio; non prima, quia dum is, qui impetrat, supponit se præsentatum à majore parte, de jure clarum est, non habendam rationem minoris partis. *Lott. num. 101.* non secunda; si enim, qui impetrat, profiteatur se præsentatum à medietate patronorum existentium in quasi possessione præsentandi, & sic saltem se esse positum in æquilibrio cum alio; tunc neque sit in articulo patronatus contra voluntatem fundatoris, neque in articulo præsentationis sit injuria aliis patronis, aut præsentato ab eis; quia, cum sit locus gratiæ, nemini dicitur jus quasi situm, cui præjudicium fiat. ita *Lott. num. 102.* & si quod in hoc contineretur præjudicium, illud solum est Ordinarium, vel alterius, cui competit jus instituendi, ita eum præveniendo in ea gratificandi, aut alias conferendi facultate, quam hic haberet, dum datâ plurium coequali præsentatione, nulla sit conclusa; quæ sit arctativa superioris ad instituendum, adeoque patroni in tali casu suæ discordiæ, id sibi impudent. *Card. Luca loc. cit. n. 11.*

4. Simile quid est, & derogari quasi videtur juripatronatus, dum conceditur retentio beneficii juris patronatus alicui promoti ad Episcopatum, vel etiam assequenti secundum beneficium incompatible; nam neque in hoc casu adversatur voluntati fundatoris, aut præjudicatur patronis; cum ipsi semel approbaverint personam, & non dicitur vacatio de facto. *Lott. num. 105. juxta decis. Rotæ*: Sed neque hoc est conferre, vel providere, aut tollere patrono jus præsentandi, sed solum occurrere principio vacationis, ne ea sequatur tanquam per remotionem obitaculi decernendo, ut non sequatur vacatio. Unde & dispensatus non dicitur.

dicitur assequi vel obtinere ex novo jure, sed retinere seu continuare jure primavo. Card. de Luca. *in sum. juris patronatus* n. 10. De cetero, si qui alii conringunt, quamvis nimium rari, casus derogationis, justam habent causam. v. g. expellendi intrusum, seu provisionaliter ad tollendas lites, scandala, seu scandalorum occasiones inter contententes & pertinentia juris presentandi. Idem Card. *ibid.*

Questio 115. An, & qualiter Papa derogat patronatibus Ecclesiasticis?

Respondeo: illis solere Papam in totum derogare; sed quod cessent ibi dicta illa rationes; nimirum ut homines non retrahantur à fundandis Ecclesiis, utpote quæ non considerantur, nisi in patronatibus laicorum, hoc est, fundatorum ex bonis patrimonialibus. Lott. n. 103, & 104. juxta gl. in *c. dilectus*, h. t. qui etiam dicto n. 103. idem censet de patronatibus ita mixtis, ut non præponderet qualitas laicalis, vel etiam spectantibus ad alios jure specialii.

Questio 116. An, & quibus patronatibus derogaverit, eos revocando, Trident.?

Respondeo primò: Trid. *sess. 25. c. 9.* patronatus reliquos (intellige non competentes verè ac realiter ex fundatione & dotatione) omnes tam in beneficiis facularibus, quam regularibus, parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in Cathedrali vel collegiata Ecclesia, seu facultates & privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocunque jure nominandi, eligendi, presentandi ad ea, cum vacant, (exceptis patronatibus super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliòsque sublimes ac supremos principes jura Imperii in suis dominiis habentes, pertinent, & quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata & irrita, cum quali possessione inde secutà decernit, verba hæc sunt Tridentini.

2. Sic itaque vi præsentis decreti sublatis sunt patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & dotatione, uti expressè S. Congregatio Conc. 4. *Decemb. 1586.* & juxta hanc Lott. *l. 2. g. 8. n. 12.* Garc. *p. 5. c. 9. n. 115.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 63.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 18. n. 97.* Paris. & c. Proceditque id ipsum, etiam in privilegio diceretur, quòd jus patronatus concessum esset ejusdem prorsus naturæ ac roboris, ac si ex fundatione & dotatione competeret, vel quale est Regum. Barb. *loc. cit. ex Garc. n. 118.* juxta ejusdem S. Congregationis decis. quam recitat. & Gonz. *ubi ante. n. 102.* cum enim sit ad instar, & non propriè Regum, aut ex fundatione, non comprehenditur sub exceptuatis, Garc. *loc. cit.* juxta eandem S. Congreg. declar. Quin & quòd prægnantiores sunt clausulæ & decreta hujusmodi, eò magis in privilegium sonant, consuetaque illa clausula: *perinde ac si ex dotatione, ex vi & proprietate dictionis illius; perinde, resolvitur tota in impropriatatem & fictionem.* Lott. *cit. g. 8. n. 23. & 24.* juxta plures Rotæ decis. quòd idem observandum circa id, quòd mox subsequitur. Item procedit, etiam in privilegio diceretur jus patronatus competere non solum ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione. Barb. *ibid. ex Garc. n. 117.* & Gonz. *n. 97.* juxta decis. Rotæ in una *Placent. parochialis. 29. & ult. Jan. 1594.* quam fusè recitat Garc. in qua et-

iam dicitur, nihil ob stare, quòd sic loquatur privilegium; cum clausulà illà non obstante, patronatus hujusmodi passim dicuntur ex privilegio, licet habeant aliquid plus prærogativæ, quam patronatus ex simplici privilegio: ut Moheda *de jurep. decis. 11.* Puteus. *decis. 322. l. 1.* ita tamen, ut tantæ non sint potentia, ut per hoc à concilio præserventur, maxime cum concilium loquatur per verba importantia veritatem, dum vult, quòd titulus sit ex fundatione & dotatione; unde impossibile est, ut porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem, ut in simili receptum est, dum Papa per suam constitutionem decernit Notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares; nam non minùs ideo dicuntur ficti per privilegium & non veri, ut Castrenf. *conf. 340. vol. 1.* Ideoque licet princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere. Atque ita dicta clausulæ insertæ privilegio non derogant futuris constitutionibus; quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi earum nominatim facta mentio, ut Oldrad. *conf. 226. n. 1.* Calderin. *conf. 11. de privilegio.* Item procedit, dum constat de origine privilegii, vel jus patronatus præsumitur esse ex privilegio, & adest immemorialis; hæc enim non prodest propter appositam in dicto Trid. decreto clausulam: *non obstantibus quibuscumque consuetudinibus.* Barbof. *n. 64.* citans Maslobr. in *pr. habend. concurs. prælud. 7. dub. 3. n. 85.* Garc. *n. 119.* juxta decis. S. Congreg. Concilii, quam *ibidem* refert.

3. Respondeo secundò: nequaquam tamen Trid. dicto decreto aut alibi revocat jus patronatus ex privilegio, dum privilegium concessum ex causa onerosa, v. g. ex causa dotis, seu ex nova constructione vel alia simili causa. Lott. *loc. cit. Barb. cit. n. 64.* Garc. *n. 120.* testans sic tentum à Rota in pluribus decis. quas recitat, siquidem privilegia hujusmodi Concilium dicto *c. 9.* circa finem mandat examinari per Ordinarios, & quos patronatus non repperint constitutos esse in evidentem Ecclesiæ vel beneficii utilitatem, seu dignitatis necessitatem, hos in totum revocent, atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quòd ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant & c. In quo decreto ait Lott. apertè dignoscitur præservatos fuisse patronatus ex privilegio oneroso, juxta repetitas Rotæ decis. Porro ut privilegium tale concessum censetur ex causa onerosa, & concessio non reputeretur tora gratiosa, exigitur, ut onus, sive quòd expensum est, æquivalet concessioni. Barb. *n. 65.* Lott. *cit. g. 8. n. 21.* Qualiter æquivalet, si aucti sint fructus ad medietatem veri valoris annui, Lott. *n. 20. & 24.* Quæ verò requirantur circumstantiæ & conditiones, ut censetur acquisitus patronatus per privilegium ex augmento dotis ad medietatem, non abrogatus, vide apud Lott. *n. 30.* & dictum fuit supra. Sed neque talia jura patronatus ad beneficia non electiva concessa per privilegium ex dicta tali causa onerosa abrogantur; sed præservantur per constitutiones Innocent. 8. & Adrian. 6. præter decretum Trid. emanatas, illa anno 1485. 10. Kal. Decemb. hæc Anno 1522. 9. Decemb. Lott. *n. 25. & 29.* Transeunt enim istiusmodi privilegia in vim contractus (qui, ut Lott. *n. 27.* ex Maudos. *ad rom. conf. 352. n. 24.* sunt de jure gentium, & per principem aequè ac privatam servari debent) ac proinde, ut cadant sub decretis abrogatoriis, necesse est, ut in individuo de hoc fiat mentio, Lott. *n. 25. & 26.* citans Marefchot. *var. resol. l. 2. c. 40. n. 28.* Felin. in *c. cum olim. de sens. & re judicis* n. 5.

n. 5. &c. Dixi ad beneficia non electiva; vi enim dictarum constitutionum quacunq; concessionem & privilegia ante illam Innocentii constitutionem precipue à 20. Annis & infra, etiam motu proprio, cuius personæ, Universitati, Collegio, Marchioni, Duci ac Regi super jure præsentandi ac eligendi ad monasteria & alia quævis beneficia electiva, quacunq; in causa, & sub quovis onere & conditione concessa, abrogata sint & omnino annullata, etiam si conditiones, sub quibus concessa verè ac realiter servata ac impleta. *Lott. n. 16.*

4. Respondeo tertio: de cetero patronatus concessi, etiam à Papa, propter augmentum dotis, dum ea aucta non est ad medietatem, sed v. g. ad tertiam tantum partem, subjacent revisioni & examini Ordinarii, de quo *Trid. loc. cit.* & nos paulò antè, si concessio facta infra annos 40. à die confirmationis dicti Concilii; non verò subjacent dictæ revisioni, si concessio facta ante annos 40. à dicta confirmatione, *Garc. loc. cit. n. 124.* juxta expressam sacre Congreg. declarationem, quam *ibidem* recitat, & decis. *Rota in una Lucanâ canonicatus*, quam quoque recitat. Addit etiam *n. 126.* juxta decis. *Rota in una Melphensi juris patronatus*, 19. Janu. 1594. quod jure patronatus à Papa concessio propter fructus beneficii ad tertiam partem auctos debeat præbari implementum concessionis; & *n. 127.* quod patronatus concessus à Leone X. Anno 1515, ob augmentum dotis, quæ 130. ducatos non excedebat in annuis redditibus 10. ducatorum redditibus, etiam si hujusmodi implementum esset sufficienter probatum, adhuc subjaceret regulæ *Adrian. 6.* qua nimirum, ut *Lott. loc. cit. n. 16.* abrogata fuisse privilegia super jure præsentandi, etiam ad non electiva, nisi eorum fructus, redditus & proventus aucti fuerint bonis propriis privilegiatorum ad medietatem veri anni valoris.

Questio 117. An jus patronatus cadat sub reservationes Apostolicas? &c.

1. Respondeo. Reservationes apostolicas beneficiorum, quæ sunt propter crimen, vel quia contingit beneficia vacare apud Sedem apostolicam (quamvis de his contrarium sentire videatur *Lott. cit. q. 8. n. 98.*) vel ob aliam rationem ex juris communis, vel regularum Cancellariæ dispositione, non comprehendere beneficia juris patronatus laicorum quoad eorum præsentationem tollendam *Less. loc. cit. n. 32.* secus est de beneficiis juris patronatus Ecclesiastici; quod autem dicitur ab eodem ex mente glossæ in *reg. 40. Cancell.* comprehendere tamen beneficia ista juris patronatus laicalis, quoad institutionem, quæ tunc à Papa peti debet; & non à prælato, ad quem alias spectant. *Covar. loc. cit. n. 5.* intelligit de Episcopatibus, Abbatibus, Prioratibus, Decanatibus & aliis dignitatibus, quæ à Papa per regulam secundam reservantur; non verò de beneficiis minoribus, eo quod hæc dicat in omnibus reservationibus, etiam quoad institutionem esse exempta.

Questio 118. An etiam patronatus hujusmodi concessi per privilegium ex causa onerosa, nimirum ex aucta dote, saltem ad medietatem tamen si præservati, ut dictum à suprãdicto decreto Concilii, cadant nihilominus sub reservationibus apostolicis, precipue regula de mensibus?

1. Respondeo: istiusmodi patronatus laicos, ad non electiva nullatenus cadere sub regulis reservationis, etiam si hæc emanarint, ut possit provi-

deri pauperibus & aliis personis benemeritis; cum tamen non sit faciendus favor pauperum Clericorum & benemeritorum, ut aliis injuria fiat. *Lott. cit. q. 8. n. 28. & 29.* Estque in hoc summa æquitas & ratio; nam uti parcurat hæc in parte patronatus acquisitis ex totali dotatione & fundatione, ne laici ab his retrahantur, ita etiam parcendum patronatus acquisitis ex justo augmento dotis; in utroque enim casu laicus proprium exhaurit patrimonium in utilitatem Ecclesiæ, eademque ideo militat ratio conservandi, quod semel ei concessum est, ac proinde tale privilegium correspondivum beneficii talis collati in Ecclesiâ habens perpetuum commensurationem cum re concessa, ipsum quoque inviolabile est, non secus ac contractus celebratus cum ipso concedente, ad cujus naturam magis accedit: pendet enim tunc privilegium non ex concedentis auctoritate, sed ex jure alteri quæsito; & in hoc consistit vis irretactabilitatis & irrevocabilitatis; ita ferè *Lott. n. 56. & 57.* dicens ita quoque ex mente *Rota* notasse *Beltramin. ad Gregor. c. 397.* Proinde non subsistit, quod aliqui plus æquo advertebant hujusmodi patronatus inquirunt apud *Lott. n. 38.* nimirum à constitutione *Adriani*, in qua dicti patronatus revocantur, non arguendum ad regulam reservationis, quod dicta prima privilegia non extinguuntur, sed suspenduntur, ac veluti consopiantur tantisper, donec reservatio consumatur: quod præjudicium dilativum non habetur; in tanta consideratione, nec habet tantum amaritudinis, quam habet extinctio, seu revocatio privilegii: utpote quod concessum à principe decet manere, ut ait *Pontifex c. decet. de reg. juris. in 6.* & per ejus successorem non revocari, ut *Paris. l. 4. cons. 37. n. 4.* Nam rectè quidem procedit hæc differentia inter præjudicium extinctivum juris alterius, & dilativum, ut *Lott. n. 47.* Verum in præsentem etiam in ipso articulo istius dilationis juris patronatus, seu potius juris præsentandi, usque dum consumatur reservatio, est jus quæsitum; (secus ac contingit in gratia expectativa, dum eâ concessâ, expectans tantum præteritur pro una alterâ vice in collatione beneficii; siquidem per illam expectanti non est quæsitum jus aliud in re, vel ad rem ante ejus acceptationem. *Lott. n. 48.*) dum in hujusmodi privilegii perpetuo inferitur decretum; ne adversus hujusmodi patronatum ulla reservationes prævaleant, *Lott. n. 49.* Præterea in hac ipsa suspensione includitur re ipsâ privilegii revocatio, dum licet non revocetur absolute privilegium, ita ut dici possit extinctum & peremptum; revocatur tamen promissio illa explicata, ne subiciatur reservationibus; siquidem positum, quod privilegium contineat promissionem, ut tutum sit adversus reservationes; non potest intrare reservatio, quin inducatur revocatio; si non destructiva privilegii, saltem destructiva illius partem, diciturque ideo dispositio revocatoria. *Lott. n. 52.* juxta *Bald. in l. si cum mihi. ff. de dolo. n. 1. & 2.* Quin & dari facile potest casus, ut semel aperta viâ providendi per Papam vi reservationis, patronus frustra etiam per integrum sæculum expectet, ut consumatur reservatio; cum consueverint provideri Curiales, aliæ personæ, in quibus reservationes perpetuantur; & præcindendo etiam ab hoc casu, expectandum etiam sit, ut vacatio incidat in uno ex 4. mensibus, quod durum est, & ejus juris pene totaliter extinctivum; dum partia reputantur non habere; & habere, & frui non posse. *Lott. n. 59.* Et inde gravia scandala, dum laici vident à se auferri sine sua culpa, quod

quod multis sudoribus & sumptibus acquisiverunt. Lott. n. 58. Sed neque dici potest, non esse huiusmodi privilegium iurispatronatûs (et si ei, ut solet, perpetuo inferatur decretum, ne adversus concessum patronatum ullæ prævaleant reservationes) sic interpretandum, ut obster potestati principis, qui semper maiorem potestatem reservare sibi censetur. Nam hic non quæritur de potestate, sed de voluntate principis, qui ipse, et si absolute id revocare possit, aut alterare vel differre, minimè tamen ea voluntas præsumitur, ut Surd. *conf.* 19. n. 50. Et certè cum per dictam concessionem privilegiato jus quæsitum sit, minimè in dubio censetur hoc revocatum velle; cum nusquam illa sit admittenda interpretatio, per quam quis censetur tollere, quod semel concessit. Lott. n. 49. & 53. Quin & successor, dum expressè non revocat, quod concessit ejus præcessor, videtur in eadem opinione & voluntate perseverare; nec dicitur tunc obstringi decreto sui præcessoris, sed suâ propria voluntate, Lott. *cit. num.* 53. juxta Gemin. *in c. 1. de præbend. in c. 1. n. 14.*

2. De cetero clausula adjecta derogatoria in regula mensium revocatoria tollit omnia alia privilegia, & jura præsentia per eos, qui sibi vendicant aut solidam collationem, aut præsentationem ex privilegio apostolico, aliòve jure singulari, exceptis his, de quibus in regula. Et hæc, etiã si privilegia dicta essent cum clausula derogatoria derogationum, etiã ad futuras regulas, qualia plures, præcipuè religiosi (qui non prohibentur habere beneficia, quæ aliis conferant in titulum perpetuum) consueverunt obtinere præservativa à reservationibus apostolicis & amplissimis clausulis, quæ tamen omnia per hanc clausulam derogatoriam contentam in regula mensium censentur abrogata. Lott. *l. 2. q. 38. n. 32.* juxta decis. Ro. & 578. n. 2. p. 1. recent.

Questio 119. An, & qualiter de facto censetur derogatum juri patronatûs per collationem beneficii factam à Papa?

1. **R**espondeo primò: dum pontifex confert alicui beneficium iurispatronatûs laicalis, acquisiti de jure communi, hoc est ex fundatione, dotatione, non censetur rata esse collatio, & pro ista vice derogatum iurispatronatûs; nisi id differet in literis per clausulam derogatoriam exprimat. Pirh. *h. t. n. 33.* Card. de Luca. *in sum. juris patr. n. 10.* Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 36.* juxta communem Doctorum *in c. 2. de præb. in c. 6.* nec sufficit, ut in literis collationis dicatur: *Conferimus Petro hoc beneficium, ad cuiuscunque præsentationem vel collationem pertineat*, sed expressè debet derogare patronatui laico, addendo v. g. *ad cuiuscunque præsentationem, etiam laici, pertineat.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* Less. *loc. cit.* ex Covar. *qq. præb. c. 36. n. 2.* Derogatio enim hæc, utpote odiosa stricte est interpretanda, ut, quantum fieri potest, minimum lædat; cum ergo dicta clausula generalis derogatoria intelligi possit de solo patrono Ecclesiastico, ita ut sensus sit ad cuiuscunque, sive Episcopi, sive eo inferioris, sive collegii, sive Universitatis præsentationem pertineat, non est extendenda ad patronum laicum. Castrop. *loc. cit.* Quin & si præsentatio spectet ad Regem, Ducem, Marchionem, debet id ipsum exprimi juxta reg. Cancell. 43. horum enim jus fortius est; utpote qui bene meriti sunt de Ecclesia; ac proinde sub nomine illo generali laici non comprehenduntur. Less. Castrop. *l. cit.* & apud hunc Azor. *p. 2. l. 6. c. 23. q. 3.* Idem est;

dum iurispatronatûs laical. quæritur est ex augmento dotationis, et si enim hoc iurispatronatûs sit ex privilegio, & de jure patr. quod constat, seu habetur ex privilegio, opus non sit fieri mentionem in literis collationis; id tamen solum locum habet in casu meri privilegii, & secus in casu privilegii ex causa onerosa. Lott. *cit. q. 8. n. 50. & 51.* citans Mohedam *de jurepatronatûs decis. 11.* Et hæc procedunt de patrono laico, qui bonâ fide patronatum possidet, et si verè patronus non sit; quia dum est in possessione, jus habet quæsitum præsentationis; fructibus enim & commoditatibus rei alienæ fruitor possessor bonæ fidei. Castrop. *loc. cit.* citans Azor. *ubi antè. q. 6. Vafq. opus. de beneficiis. c. 2. §. 1. dub. 11. n. 28.*

2. Secundo similiter, si beneficium est iurispatronatûs mixti, non censetur ei derogatum per clausulam generalem sine expressâ & speciali clausula, seu speciali mentione factâ patronatûs laicalis, perinde ac si esset patronatus purè laicalis. Pirh. *n. 134.* Less. *loc. cit. n. 40.* Covar. *loc. cit. n. 4.* Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans Azor. *ubi antè. c. 26. q. 5.* Vafq. *dub. 9. num. 24.* Gonz. *gl. 2. à n. 12. contra Staphil. de literis gratia. tit. de modo & form. impetrandi. §. sed dubium n. 3.* & c. ed quòd par non sit, ut laicus ratione socii Ecclesiastici incommodum in re seu jure individuo patiat, manente eadem ratione, ne laici à fundatione Ecclesiarum hæc ratione avocentur. Less. *loc. cit.* Et licet istiusmodi patronatus mixtus quòd ad commoda & privilegia Ecclesiasticus censetur, quòd ad damna verò, onera & pœnas, & consequenter quòd ad derogationes & reservationes perinde habeatur ac patronatus merè laicalis; Pirh. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 23. q. 5.* Contrarium tamen dicendum, ubi Ecclesiastici sunt plures, v. g. tres & laici duo, tenent Azor. Vafq. Gonz. apud Castrop. *n. 7.* Less. *loc. cit. n. 41.* ubi etiam, quòd si patronatus spectet ad plures merè laicos, non sit rata derogatio, nisi major eorum pars consentiat: verum nec in hoc casu, etiam dum unus esset patronus laicus, & ceteri omnes Ecclesiastici, censeri derogatum esse patronatui per dictam clausulam generalem, probabilius tenet Pirh. *n. 137.* citans pro hac Fagnan. *in c. cum propter. b. tit. n. 26. & seq.* ed quòd, an patronatus talis mixtus hic & nunc censeri debeat Ecclesiasticus, an laicalis; attendendum sit, quænam qualitas in eo casu, de quo quæritur, sit magis favorabilis patronatui, & secundum illam judicandum esse Ecclesiasticum vel laicalem; & sic v. g. censetur laicalis, dum v. g. tres patronorum sint Ecclesiastici, & unus laicus quòd ad effectum derogationis. Econtra dum tres patroni sunt laici, & unus Ecclesiasticus, censetur Ecclesiasticus quòd ad semestre datum ad præsentandum, cujus (nimirum quòd in patronatu mixto prævaleat conditio hic & nunc magis favorabilis) hanc dat rationem; quòd, dum non privilegiatus concurrat in materia individua cum privilegiato, ille utitur privilegio istius, quod ipsum pluribus exemplis ostendit.

3. Tertio: dum beneficium est iurispatronatûs meri Ecclesiastici, sive id competat jure speciali, sive etiam jure communi, cadit illud sub reservationibus apostolicis & affectionibus generalibus, & huic iurispatronatûs per specialem provisionem derogatum censetur, quamvis nulla ejus mentio fiat in dicta provisione, sed literis collationis. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Card. de Luca. *in sum. juris patr. n. 8.* Utitur enim Papa in hoc jure suo, & nemini præjudicat; nam cum omnium bonorum ac jurium Ecclesiasticorum sit supremus moderator ac arbiter; cujus vice

vice inferiores prælati aliæque personæ Ecclesiasticæ talia jura exercent; conqueri non potest minister, quod dominus faciat per se ipsum id, quod aliàs commissum est ministro. C. Luca. *loc. cit.* Ac proinde per solam simplicem collationem beneficii factam à Papa sciente, tale beneficium ad patronos Ecclesiasticos pertinere, derogatur tali juspatronatûs. Castrop. *loc. cit.* num. 5. citans Azor ubi antè, q. 2. & Vasq. *dub.* 8. num. 22. Estque etiam ratio disparitatis hac in parte inter patronatum Ecclesiasticum & laicum; quod, cum Papa plus juris habeat in bona Ecclesiastica, quam in bona secularium seu laicorum, æquum est, ut facilius derogare censeatur patronatibus, qui ex bonis Ecclesiasticis, quam qui ex bonis secularibus & laicorum patrimonialibus originem duxerunt.

4. Quartò: si ex mero privilegio, aut etiam ex vi consuetudinis, & solius præscriptionis competit etiam laico absque eo, quod constet à laico fundatum (vel etiam, ut Card. de Luca. *num.* 9. absque eo, quod præscriptio sit talis, ut titulus veræ foundationis allegari possit, qualis est immemorialis) censetur etiam ei derogatum absque expressa clausula derogatoria inserta collationi. Card. de Luca *loc. cit.* num. 42. Lott. *sup.* q. 8. num. 50. Azor. Vasq; apud Castrop. *loc. cit.* num. 8. ad minimum, ut Pirh. *num.* 134. per clausulam generalem v. g. hanc: *ad cujuscunque patroni præsentationem beneficium pertineat*, eò quod tum cessat ratio, ob quam aliàs à similibus reservationibus præferantur patronatus laici; quia nimirum laici nihil ad illas Ecclesias seu beneficia de suis bonis contulerunt.

Questio 120. Quibus modis extinguatur juspatronatûs?

1. **R**espondeo sequentibus: primò: per liberam cessionem alteri factam, vel per remissionem hujus juris, juxta c. 1. h. tit. potest enim patronus fundator, ejusque hæres successor (secus est de successore in juspatronatûs gentilitio) pro arbitratu suo renunciare juripatronatûs, & collationem Ecclesiæ vel beneficii liberam efficere; quia in hoc casu proprio juri renuntiat, & talis renuntiatio cedit in favorem Ecclesiæ. Laym. *Theol. moral.* l. 4. tr. 2. c. 13. num. 14. & ex eo Pirh. *num.* 138. Adde, quod etiam non cedat in præjudicium alterius vocati, uti fieret in patronatu gentilitio. sic etiam juspatronatûs omnino extinguitur, fitque beneficium liberæ collationis; dum in ipsam Ecclesiam seu capellam patronatam transmittitur jure hæreditario aut alio quodam titulo. Lott. l. 2. q. 14. num. 15. Iuxta decis. Rotæ. 726. num. 2. p. 2. *Recent.* jus namque patronatûs causam perpetuam durationis habet ex translatione de persona in personam, nisi ea transductio impediatur, uti fit in dicto casu, & uti etiam quandoque lex impedit talem transitum ob crimen v. g. in odium illius, in quem transire deberet. Lott. *ibidem* num. 26.

2. Secundò extinguitur extinctâ familiâ fundatoris, si juspatronatûs est gentilitium, seu institutum pro illis, qui sunt de familia seu agnati fundatoris; Barb. *juris. Eccles.* l. 3. c. 12. n. 258. Pirh. *loc. cit.*

3. Tertio: si Ecclesia patronatui obnoxia penitus destruat sine spe reedificationis; Barb. *loc. cit.* num. 154. Pirh. *loc. cit.* citans Zoëf. h. t. idem est, dum reditus beneficii omnino tolluntur, quia tunc destruantur ipsa subiecta beneficii, & rei non existentis nullæ sunt qualitates. Pirh. & Barb. *loc. cit.*

Lott. *num.* 12. *loc. cit.* Ita ut nisi ab eodem restituantur, & redoretur, juspatronatûs nunquam ad eum redeat. Barbos. citans Roch. *V. construxit.* q. 8. num. 12. Vivian. *in praxi juspatronatus.* l. 15. c. 1. num. 3. Secus est, ubi dos solum imminuitur; cum diminutio dotis fundatori nusquam impuretur. Lott. *num.* 13. juxta decis. Rotæ 521. num. 2. p. 2. *recent.* Sed neque extinguitur juspatronatûs, dum eadem dos applicaretur pro dote alterius beneficii vel dignitatis aut canonicatûs; licet enim extinguatur ipsum beneficium per unionem vel suppressionem, jus tamen patronatûs non extinguitur, sed transfertur ad beneficium, cui ea applicatio fit. Lott. *loc. cit.* num. 14. citans Seraph. *decis.* 1444. num. 11. & Rotam *in una Lancian. Archiepiscopiteratus* 2. Maij. 1616. quidquid sit, ut *ibidem* Lott. si fieret pro dote prælati Ecclesiæ cathedralis refragante textu c. nobis. h. tit.

4. Quartò: nihilominus extingueretur juspatronatûs, si patronus absque reservatione juspatronatûs permitteret, seu consentiret ecclesiam seu beneficium patronatum conferri vel uniri monasterio. Laym. *in c. sicut. de suppl. negl. præl.* num. 4. Item *in c. ad hæc de offic. vicarij.* num. 3. Pirh. *nu.* 138. citans Zoëf. h. tit. num. 5. Barb. *num.* 155. citans c. nobis. h. tit. & gl. 161. V. capella. & Massob. *in præhabendi concurs.* præl. 7. *dub.* 5. num. 5. Vivian. *de jurepat.* l. 15. c. 1. num. 12. Idem est juxta hos AA. si absque reservatione juspatronatûs pateretur Ecclesiam patronatam converti in Collegiatam; secus videtur, si patrono invito vel præterito fieret dicta mutatio, argumento c. Monasterium. & c. seq. 16. q. 7. ubi dicitur, quod Episcopus non possit auferre Ecclesiam à dispositione patroni eo invito, adeoque sicut invito patrono non potest auferri jus præsentandi, ita nec indirectè, convertendo Ecclesiam patronatam in Collegiatam. Pirh. h. tit. num. 35. Si tamen ob aliquam necessitatem talis Ecclesia convertatur in Collegiatam, ita ut patronus, etsi vellet, non posset contradicere; quia non potest impedire majus bonum Ecclesiæ, hoc casu non tantum ad canonicatûs & beneficia simplicia, sed etiam ad prælatam in eadem Ecclesia patronus retinebit jus præsentandi. Pirh. *ibidem.* Card. Luca. *in sum. jurispatro.* num. 136. nisi tamen, ut Pirh. tempore foundationis vel postea consenserit, ut fieret ecclesia collegiata sine protestatione, seu reservatione juris sui; tunc enim electio prælati seu Rectoris spectabit ad collegium clericorum: proceditq; id ipsum, ut rectè notat C. Luca. *loc. cit.* tantum respectu canonicarum & beneficiorum, quæ ex ipsius Ecclesiæ antiquæ patronatæ dote & redditibus erecta sunt, excepto Episcopo seu majore prælato, cujus mensæ bona Ecclesiæ patronatæ applicata sint, nisi aliter in ipsa erectione ex apostolica auctoritate cautum sit; ut quandoque præsertim in Ecclesiis de regio patronatu, praxis docet.

5. Quintò: amittitur patronatus, si ipse in fiscum redigatur, sive facta sit confiscatio omnium bonorum & jurium per judicem ecclesiasticum, sive generalis confiscatio per judicem laicum, & specialis per Ecclesiam. Lott. *cit.* q. 14. num. 21. citans Imol. *in Clem. pastoralis.* num. 71. *de sentent. & rejudic.* & Rotam *decis.* 53. num. 5. p. 1. *recent.* In quo casu si patronatus est gentilitius, pergit durare si quis superfit de gente. Lott. *ibid.* num. 22. ita enim confiscatio tunc non præjudicat filiis, aliisve consanguineis, qui tunc non dicuntur habere patronatum à patre, qui deliquit, sed à genere, & majoribus. Lott. *num.* 23. citans Molin. *de primogen.* l. 5. c. 11.

6. *ii. nu. 2. &c.* atque *num. 24.* id procedere etiam in crimine læsæ majestatis. Porrò dum confiscatio fit tantùm à iudice laico, & juspatronatûs est annexum castro confiscato, transit in fiscum laicum. *Lott. num. 26.* juxta *decis. Rotæ.* Si verò cesserit hujusmodi annexio, adeoq; & necessitas transitûs vi annexi, non transit in fiscum laicum, *Lott. num. 28. & 29.* citans *Cardin. in Clem. plures. num. 8. gl. & Imol. in Clem. pastoralis. Roch. &c.* sed ubi delictum, ob quod facta confiscatio, commissum est in Ecclesiam, rectè juspatronatûs applicatur Ecclesiæ, etiam in præjudicium vocatorum; adeoque prorsus extinguitur, & Ecclesiæ acquiritur statum libertatis factâ tamen declaratione ipsius delicti per Ecclesiam. *Lott. n. 30.* juxta *Imol. loc. cit. num. 71.* si autem delictum non est commissum in Ecclesiam, juspatronatûs non applicabitur Ecclesiæ, sed pertinet ad vocatos. *Lott. num. 31.* ita tamen, ut dum vivit delinquens, si scus admitti possit ad præsentandum pro ipso, non in præjudicium Ecclesiæ, sed vocatorum. *Lott. n. 32.* citans *Peregrin. de jurep. l. 5. tit. i. n. 42. Roch. v. ipse velis. n. 68.* delinquente verò defuncto, redeat juspatronatûs ad vocatos, & si nullus eorum existeret, Ecclesia evaderet libera. *Lott. n. 33.* citans *Archid. in c. considerandum. 16. q. 7. n. 1.* quod nisi fieret, sequerentur duo maxime absurda; & quòd Ecclesiæ præcluderetur spes libertatis. *Lott. num. 34.* juxta *Card. in. in cit. Clem. plures.* Et quòd ipsa canonizaret sententiam laici in puncto privationis juris à se ipsa concessi, & in quo ideo prorsus deficiebat potestas laici. *Lott. citans Barbat. in c. quanto. de judic. num. 17.* Vide de hoc plura supra, ubi de translatione juspatronatûs.

6. Sextò per præscriptionem; licet enim ex sola negligentia in non præsentando juspatronatûs de jure communi competens non amittatur, tamen ubi datur formalis præscriptio contrarii statûs nempe libertatis; dum nimirum apparent collationes factæ tanquam de beneficio libero, sciente & patiente patrono, *Lott. loc. cit. num. 36.* juxta *decis. Rot. 615. num. 1. p. 1. Recent.* sufficit autem tempus quadragenarium, *Lott. num. 39.* juxta *c. cum de beneficio. de præbendis in 6. & decis. Rotæ in Salernitan. Rectoria. 22. Martii. 1591.* Porrò remanet hæc præscriptionis deductio, si provisiones fuerint apostolicæ. *Lott. num. 40.* *Rota. decis. 77. na. 4. p. 1. Recent.* item si appareret, patronum percepisse alios fructus juris patronatûs vel in exhibitione honorificentia, vel in usufructu alimentorum. *Lott. num. 41.* citans *Mohed. de jurepat. decis. 19. num. 4.* De cetero hic notandum, quòd ait de Luca in *sum. jurispat. num. 133.* in hac præscriptione attendenda principaliter persona negligentis, contra quam præscriptum esse prætenditur, an scilicet sit talis, ut jus suum remittere, vel alienare possit in præjudicium successorum, vel contrà, ita ut in primo casu non procedant termini aliàs generales in præscriptione adimite jus, si habeat omnia requisita; secus in secundo casu; qui enim alienare non potest, minus pati potest præscriptionem, quæ proinde inducitur contra prædecessorem non præjudicat successori venienti independenter ab eo ex propria persona, seu jure suo, tum ex dicta ratione; tum etiam ex eo, quòd non valenti agere non currat præscriptio; adeoque ut aliqui credant, quòd etsi centenaria concurrat, ea successoribus in gentilitio præjudicare nequeat. Quòd tamen circumspèctè intelligendum, ait de Luca; quatenus nimirum conflet de initio infecto, quòd possessor non alium al-

leger titulum, nisi illum, quem sibi tribuit præscriptio ex sola dispositione legis, ita ad tollendam incertitudinem dominiorum diuturnam negligentiam punientis; secus autem ubi allegaretur aliquis legitimus titulus, quem centenarius possessor justificare non tenetur; quia potest allegare quemcumque optimum. Porrò, ut pergit *Card. de Luca:* etsi hæc non tantùm procedant, dum compatronus contra compatronum præscriptionem prætendit; verùm etiam, dum ea allegatur per Ordinarium, vel alium de beneficii libertate contententem, seu allegantem illam ex parte Ecclesiæ. In tantùm verò hic casus patitur majorem difficultatem, ad inducendam præscriptionem; quia actus collativi facti per superiorem, præsertim Papam, solent esse æquivoci, utpote ad devolutionem vel derogationem pro ista vice referibiles, ubi præsertim essent ex causa resignationis vel permutationis; ideòque constare debet de animo prævendi. Eodem modo aliàs dictum de præscriptione patroni contra compatronum, cujus non præsentantis jus, non constro de dicto animo, potiùs à præsentatione compatroni conservatur. In tantùm verò minorem patitur difficultatem, quia minus rigorosè justificanda aliàs ad præscriptionem requisita; cum non agatur de præscriptione odiosa continente quandam speciem punitionis negligentia, sed de favorabili, per quam Ecclesia suæ naturali libertati restituatur; ac etiam, quia ea potiùs continere videtur remissionem: ita ille.

7. Septimò: amittitur juspatronatûs, dum patronus labitur in hæresin. *Lott. citata q. 14. nu. 18.* *Barbos. loc. cit. num. 260.* *Pirh. num. 238.* Quippe ex hoc crimine non tantùm redditur incapax juspatronatûs sed si quod prius habebat, amittit; etiam si ipse fuisset dorator, quia ob enormitatem sceleris lex illum fingit incapacem usque ab initio. *Lott. ibidem.* citans *Lamb. l. 3. q. 8. a. 1. num. 4. & Rotam decis. 6. num. 2. p. 3. Recent.* Idem est, dum patronus transfuisset juspatronatûs in infectum hæresi, *Lott. ibidem.* Item de schismaticis & Apostatis & receptoribus, & defensoribus, seu fautoribus hæreticorum. *Barb. & Pirh. l. cit.* Item de infordescensibus in excommunicatione majore per annum; quando censentur ut hæretici juxta *Mareschot. Var. resol. l. 1. c. 83. num. 13. & 14.* *Monet. de commut. ult. volunt. c. 11. num. 158.* *Vivian. l. 15. c. 6. num. 6.* apud *Barb. cit. num. 160.* Porrò abjuratâ hæresi illud recuperat. *Archid. & Bellamer. in c. decernimus. 16. q. 7.* apud *Lott. n. 81.* Id tamen solum intelligendum, si restituatur in integrum; nisi enim restitueretur, ex sola abjuratone non recuperaret juspatronatûs, excepto casu, quo in specie non fuisset lata sententia super ipso privationis. *Lott. ibid. & num. 20.* juxta *Gl. in c. maximum. V. dignitate. l. 9. 6.*

8. Octavò: per occisionem vel mutilationem Rectoris vel alterius Clerici ipsius Ecclesiæ jure ipso privatur patronus patronatu, devolviturque is ad Ecclesiam, cui facta injuria. *Pirh. loc. cit. num. 138.* *Barb. num. 159.* citans *Vivian. l. 15. c. 2. n. 9.* juxta *c. quibusdam. & Caput. ad aures de pœnis.*

9. Nonò: per simoniam commissam in ejus cessione, donatione, venditione, (v. g. dum venditur æquè principaliter cum universitate. *Corrad. l. 4. c. 5. num. 47.*) non solum translatio juspatronatûs impeditur. *c. de jure. & c. præterea. h. v. Lott. num. 16.* citans *Abb. in c. veniens. de restit. n. 1.* *Roch. de jurepatronatûs. v. & utili.* verùm etiam

amittitur. *c. quia Clerici, h. tit.* Card. de Luca, in *summ. juris patron. num. 135.* Lott. *num. 17.* citans Paul. de *Citad. de jurepatr. p. 9. num. 11.* Roch. *v. ipse, v. is. num. 54.* Pirh. *cit. num. 138.* eo privandum ait.

10. Decimò : jure novo Trid. *sess. 22. c. 11.* per hoc, quòd patronus se ingerat in perceptionem fructuum beneficii patronati, aut ipsius bona usurpavit, ipso jure privatur patronatu, & incurrit excommunicationem reservatam. Card. de Luca *cit. num. 135.* Barb. *num. 162.* citans Vivian. *cit. l. 15. c. 2. num. 13.* Franc. Leon. in *thes. fori Eccles. p. 2. c. 21. num. 31.* semper tamen cum hac limitatione (quod observandum circa casum subsequente[m], & plures ex antecedentibus, nimirum quintum, sextum, septimum, octavum, nonum; ut bene monet Card. de Luca. *loc. cit. num. 134. & 135.*) ut patronatus amittatur in præjudicium tantum hæredum, & successorum; quibus ipse delinquens præjudicare potest; non verò venientium independentem & jure suo; in quorum præjudicium expressam alienationem, vel remissionem facere non possit.

11. Undecimò per hoc, quòd patronus ingratius sit Ecclesiæ, juxta Surdum *de aliment. tit. 7. q. 32. num. 9. & q. 38. num. 2.* Vivian. *loc. cit. n. 4.* apud Barb. *num. 261.*

12. Denique amittitur, & Ecclesia evadit libera per non usum longissimi, vel etiam longi temporis; dum nimirum patronus, cessante impedimento, nullum rectorem præsentavit ad Ecclesiam

vacantem; & interea, saltem duabus vicibus, rector fuit institutus sine præsentatione. Pirh. *loc. cit. ex Barb. num. 257.* Verum id intelligendum de jure patronatus competente ex mero privilegio, censet Lott. *sup. cit. num. 36.* citans Puteum *h. tit. decis. 7.* & Mohedam. *eodem tit. decis. 10.* Item *l. 2. q. 7. num. 22. & seq.* citans Felin. in *c. cum accessissent; de constitut. n. 2.* Decian. *vol. 2. conf. 2. n. 125.* & alios adductos per Surdum *cons. 419. n. 5.* Si verò est de jure communi, nunquam amitti per talem non usum, ait Lott. *cit. q. 5. n. 25.* ex Puteo. *decis. 369.* eò quòd facilius perdatur privilegium merum, quàm privilegium clausum in corpore juris; quòd reputatur jus commune, juxta *l. ejus militis, ff. de testam. milit.* quapropter etiam videtur potius hoc jus patronatus conservatum in præsumptâ voluntate conferentis beneficium. Lott. *ibidem. num. 26.* citans seipsum *l. 1. q. 34. n. 62.* ubi, quòd, si Episcopus contulerit beneficium non factâ mentione juris patronatus, non censebitur mutatus status, nec interturbata possessio patroni; sumitur enim interpretatio, quòd contulerit, si patrono placuerit; & ita Veral. *decis. 189. num. 2. p. 3.* Porro notat Laym. in *c. sicut. de suppl. negl. praelat. in 6.* jus præsentandi amissum, vel potius devolutum ad superiorem, ob non factam præsentationem intra tempus, factâ unicâ collatione, etiam sine effectu, recuperari à Patrono; citatque pro hoc Azor.

* * *
* *

CAPUT SECUNDUM. DE PRÆSENTATIONE IPSA.

PARAGRAPHVS I.

De effectu & modo præsentationis faciendæ & admit- tendæ.

Quæstio 121. Quale jus præsentato conferat præsentatio?

1.

Espondeo primò: confert illi jus ad beneficium, ut dictum supra.

2.

Respondeo secundò: jus illud, quòd quæritur præsentato resolvitur in simplicissimam habilitatem personæ ad obtinendam

institutionem, Lott. *l. 2. q. 9. num. 20.* citans Azor. *p. 2. l. 6. c. 19. q. 2.* unde in effectu non censetur ei jus aliud quæsitum, quàm ut possit agere pro ipsâ institutione. Lott. *l. 2. q. 13. num. 14.* citans Abb. in *c. cum Berthol. num. 12. de sent. & rejudicat.* estque ante institutionem minimè perfectum; sed subiacet periculo, ne patronus variet accumulando. Lott. *ibid.* qui etiam *l. 2. q. 20. n. 33. & 35.* quòd licet præsentatus instans pro institutione non habeat adhuc jus in re perfectè quæsitum, sed tantum jus ad rem, & hinc petere non potest beneficium

tanquam suum, sed tanquam sibi debitum; nihilominus, dum jus illud ad rem profectur, dirigit actionem non in personam, ad qualem duntaxat is dirigit, qui habet nudum mandatum de providendo; sed etiam dirigit in rem; ut res ipsa, id est, beneficium sibi tradatur.

Quæstio 122. Quid requiratur, ut præsentatio tribuat ipsum jus?

1. **R**espondeo primò: debet à præsentato esse acceptata; seu præsentatus consensisse in præsentationem sui (intellige intra terminum concessum patrono ad præsentandum. Lott. *l. 2. q. 6. num. 38.*) Zerol. in *pr. Episc. p. 1. v. jus ad rem, n. 2.* citans Gomez. *q. 23. in reg. de triennali.* Garc. *p. 4. c. 3. num. 11.* citans Paris. *de resign. l. 2. q. 23. n. 12.* Roch. & C. Castrop. *rr. 13. de benef. d. 2. p. 1. num. 7.* Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 2. num. 15.* Eò quòd hæc acceptatio facta à præsentato sit pars præsentationis, Garc. & reputetur unicus actus. Castrop. *Corrad. l. cit.* Nec sufficit scientia præsentati sine illius acceptatione. Corrad. *loc. cit.* citans Calent. *de jurepatr. conf. 9.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 15. num. 1.* Non tamen requiritur acceptatio ad partem; si nominatus sit præfens; quia cum se tunc præsentari ferat, intelligitur consentire & acceptare. Corrad. *loc. cit. num. 16.* citans Lap. *alleg. 8. circa med.* Cardin. in *c. fin. h. t.* Neque sufficit, dum præsentatur absens, Notarium, conficiendo instrumentum præ-